

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державна установа "Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України"
Освітня програма	48055 Історія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державна установа "Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	48055
Назва ОП	Історія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Газін Володимир Володимирович, Хоменко Денис Володимирович, Докашенко Галина Петрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.10.2024 р. – 30.10.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://ivinas.gov.ua/images/onp/npb/C%Do%Bo%Do%BC%Do%BE%Do%BE%D1%86i%Do%BD%D1%8E%Do%B2%Do%Bo%Do%BD%Do%BD%D1%8F-2024.pdf
Програма візиту експертної групи	https://ivinas.gov.ua/images/onp/program/%Do%9F%D1%80%Do%BE%D0%B3%D1%80%Do%Bo%Do%BC%Do%Bo_%Do%B2i%Do%B7%Do%B8%D1%82%D1%83_%Do%A1%D1%80i%Do%B1%Do%BD%D1%8F%Do%BA_28-30.10.24.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:

ОНП Історія реалізується у профільній науковій установі з потужними науковими школами та давніми академічними традиціями. Програма органічно вписана у контекст вирішення важливих історико-культурних, державотворчих завдань, які в умовах війни мають виконувати академічні спільноти гуманітарного спрямування. Потужний викладацький склад, представлений науковцями високої академічної та професійної кваліфікації. Реальна реалізація міжнародної академічної мобільності, зокрема й щодо здобувачів освіти. Широкі можливості для апробації наукових досягнень аспірантів. Активна та оперативна робота з усунення виявлених під час попередньої акредитації (2021 р.) недоліків. Інститут виявив готовність до подальшої співпраці з метою врахування рекомендацій ЕГ Національного агентства та підвищення якості освітнього процесу. Домінування принципу студентоцентризму та академічної свободи. Активна участь у науковому житті та освітньому процесі Інституту органів студентського самоврядування (Рада молодих вчених, Школа молодих вчених), спрямованих на професійний розвиток аспірантів ОНП, формування в них соціальних навичок майбутніх науковців. Належний рівень ставлення до культури академічної доброчесності та практичне реагування на її порушення серед учасників освітнього процесу. Аналіз Відомостей про самооцінювання, освітньо-наукової програми, навчального плану, робочих програм ОК та ВК, результати відеоконференцій надають підстави ЕГ засвідчити відповідність ОНП та освітнього процесу за нею критеріям оцінювання якості освітніх програм.

Недоліки

У Правилах прийому за 2024 р. відсутня або викладена частково інформація щодо процедури прирівнювання набутих раніше знань з іноземної мови (рівень B2) до результатів ЄВІ з іноземної мови; змістовного наповнення вступного іспиту з іноземної мови та додаткових вступних випробувань; критеріїв оцінювання вступників за вступні випробування; пропонується література, яка втратила актуальність. Робочі програми потребують доопрацювання в частині визначення форм контролю та відповідного накопичення балів. Недостатньо інформативним є офіційний веб-сайт Інституту, в якому не виокремлені сторінки для висвітлення освітнього процесу, наукової діяльності, навчально-методичної роботи, неформальної/інформальної освіти, академічної доброчесності, зокрема в частині інформації щодо можливостей академічної мобільності та грантової діяльності, формування фінансових ресурсів установи, можливостей та планів створення інклюзивного середовища, доступу до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS. Відносно вузьким є коло стейкхолдерів, які представляють переважно столичні наукові установи та ЗВО. Відсутня практика проведення відкритих обговорень ОНП в академічному середовищі з залученням представників наукових установ та ЗВО; анкетування проводиться за кількома питаннями.

Рекомендації

У відповідності до Правил прийому на 2025 р. згідно абзацу 4 п. 17 Постанови КМУ від 23.03.2016 №261 зі змінами, враховуючи вказані недоліки. Актуалізувати до початку нового семестру списки рекомендованої літератури до вступних випробувань та в робочих програмах дисциплін ОНП. До початку нового семестру: переглянути та у відповідності до критеріїв оцінювання у робочих програмах ОК до форм контролю, які задекларовані в ОНП. Наповнити сайт установи актуальною інформацією щодо освітнього процесу, навчально-методичної роботи, академічної мобільності, неформальної/інформальної освіти, академічної доброчесності, формування матеріальних ресурсів. Вивчити можливість надання безоплатного доступу до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS. Формалізувати локальним нормативним актом можливість створення інклюзивного середовища для учасників освітнього процесу за ОНП. Враховуючи академічну автономію, розглянути можливість проведення із аспірантами регулярних зустрічей з фахівцями-психологами НАНУ щодо моніторингу їх психологічного та ментального здоров'я. Розширити коло стейкхолдерів, запровадити практику проведення відкритих обговорень ОНП в академічному середовищі з залученням представників наукових установ та ЗВО та зовнішнього рецензування ОНП. Розширити систему електронного опитування, запровадивши анкети з комплексом питань щодо різних аспектів ОНП, адресовані усім групам стейкхолдерів (здобувачів, випускників, роботодавців). В Положенні про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін чітко виписати процедуру їх обрання для накопичення 13 кредитів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування освітньої програми:

1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» на третьому (освітньо-науковому) рівні відсутній. Програмні результати навчання викладено в ОНП «Історія», яка оновлена і затверджена на засіданні Вченої ради ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (протокол № 8 від 16.12.2021 р.) <https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%9E%D0%9D%D0%9F-Final-2023.pdf>. ПРН відповідають 8 рівню НРК за дескрипторами НРК: знання - ПРН 1-2, уміння/навички - ПРН 3-8, комунікація - ПРН 9-11, відповідальність і автономія - ПРН 12-16. ПРН освітньої програми адаптовано до її мети та основних характеристик. Необхідність дотримання відповідності ПРН вимогам НРК закріплена також в Інститутському Положенні про порядок розроблення, моніторингу та оновлення ОНП п.3.8. <https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%A4%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9E%D0%9D%D0%9F-2021.pdf>

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Відповідний професійний стандарт відсутній

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

Відповідно до Стратегії установи, затвердженої Вченою Радою 07.09.2021 р. https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%8F_%D0%94%D0%A3.pdf, основною метою Інституту є проведення фундаментальних та прикладних досліджень з актуальних проблем всесвітньо-історичного процесу та світового культурно-цивілізаційного розвитку, вивчення історії країн світу, історії міжнародних відносин та історичних зв'язків України з країнами і народами світу, актуалізації та впровадження передового світового цивілізаційного досвіду у практику вітчизняного суспільно-політичного та культурного життя. Освітньо-наукова програма «Історія» прямо корелює з цією стратегічною метою і є важливою як з точки зору академічної науки, так і з практичної, ціннісної, світоглядної, націєтворчої та державотворчої позицій. Цілі Програми відповідають Стратегії розвитку Інституту щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері всесвітньої історії для здійснення фундаментальних досліджень, розв'язання комплексних проблем, результати яких матимуть наукову новизну, теоретичне та практичне значення. В Місії Інституту важливе значення приділяється розробці на цій основі рекомендацій для органів державної влади щодо стратегії інтеграції України у світове співтовариство та впровадження передового досвіду країн світу в життя нашої країни. Інститут тісно співпрацює з органами державної влади України, міністерствами і відомствами щодо підготовки аналітичних і прогностичних матеріалів з проблематики міжнародних відносин, взаємин України з країнами світу, вивчення їх досвіду в контексті реформування і модернізації нашої країни.. Цілі Програми корелюються із завданнями установи, закріпленими в його Статуті (розділ 2) <http://surl.li/hzzzah>

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Інститут має низку договорів про співпрацю із університетами та культурно-освітніми центрами України та зарубіжжя, що уможливило реалізацію поставлених цілей при підготовці докторів філософії через обмін досвідом із фахівцями установ-партнерів, залучення до фахових консультацій, участь у науково-культурних заходах, підготовки та опублікування наукових праць: Центр «Фукідід» Університету Париж II Пантеон Ассас (Франція), Інститут історії та етнології ім. Ч.Валіханова (Казахстан), Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С.Сковороди, історичний факультет Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, історичний факультет Українського державного університету ім. Михайла Драгоманова <https://ivinas.gov.ua/spivpratsia-ta-partnerstvo.html>. Інститут співпрацює з академічними установами країни та зарубіжжя - Інститутом історії України НАН України, Інститутом політичних та етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, Інститутом держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Інститутом світової економіки і міжнародних відносин НАН України, Національним інститутом стратегічних досліджень, Інститутом європейської інтеграції та політичних наук Молдавської АН. .3

метою врахування потреб стейкхолдерів в Інституті працює Робоча група стейкхолдерів. На сайті установи представлено витяги із засідань Робочої групи, останній з них датований 16 травня 2024 р. <https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>. Відповідно до інститутського Положення про Раду випускників аспірантури <https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%83%20%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2.pdf> її члени також беруть участь у визначенні відповідності ОНП вимогам ринку праці та роботодавців(п.2.2). Визначення цілей ОНП з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін підтвердив під час відеоконференції представники ЗВО партнерів - Дем'яненко Б.Л., декан соціо історичного факультету університету Григорія Сковороди в Переяславі, Бакка Т.В., доцент кафедри методології та методики суспільних дисциплін Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Малацай І. В., завідувачка кафедри історії Центральної та Східної Європи КНУ імені Тараса Шевченка, а також Іванов О., голова Ради випускників аспірантури.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі ОНП корелюють з актуальними проблемами всесвітньої історії як науки, а також сучасними викликами, пов'язаними з потребою науково виважених аргументів для подолання російських міфів, формування україноцентричної гуманітарної політики на загальнодержавному рівні. Особливістю даної ОНП є орієнтація освітньо-наукового процесу на практичне застосування здобувачами набутих аналітичних навичок для розробки обґрунтованих рекомендацій органам державної влади щодо стратегії інтеграції України у світове співтовариство та впровадження передового досвіду країн світу в практику суспільно-політичного і культурного життя України. На відеоконференції 7 директор інституту навів приклад отримання 143 листів з інформацією про впровадження результатів наукової діяльності Інституту від наукових, державних установ, громадських об'єднань тощо. Програмні результати навчання (їх в ОНП наведено 16) враховують ці виклики і тенденції. Обґрунтовано відповідність ОНП потребам ринку праці через затребуваність випускників у наукових установах та ЗВО, а також в галузях зберігання музейних та бібліотечних фондів. Вітчизняний досвід використовувався в організаційному аспекті, переважно під час організації освітнього процесу, та змістовно, зокрема в ОК методологічного спрямування. Зарубіжний досвід також вивчався та застосовувався в організаційному аспекті, зокрема в розробці спільних проєктів наукових керівників та аспірантів, в змістовному, наприклад висвітлення методологічних засад таких наукових напрямів, як позитивізм, постмодернізм; представлення різних візій сучасного архіву; виокремлення зарубіжної україністики. Гарант ОНП Срібляк І.В. також звернув увагу на використання зарубіжного досвіду в розвитку мовної компетентності, яке спрямовано на опанування не лише англійської мови, а й інших мов, пов'язаних з проблематикою дисертаційних досліджень. Під час відеоконференції із здобувачами надано приклади вивчення турецької мови (Моціяка О.), німецької мови (Срібляк М.). ОНП чітко відбиває позиції, викладені у рішенні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21 червня 2022 р., про історико-культурну складову освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Критерій 1 загалом відповідає рівню «В», надана рекомендація не знижує загальної позитивної оцінки щодо проєктування освітньої програми. ПРН корелюються з вимогами НРК відповідного рівня. Її цілі співзвучні засадничим документам Інституту. ОНП відповідає тенденціям розвитку спеціальності, ринку праці, галузевому та регіональному контексту, творчо використовує вітчизняний та зарубіжний досвід аналогічних освітніх програм.

Недоліки

Недостатньо використано досвід вітчизняних і зарубіжних установ в організації грантової діяльності.

Рекомендації

Рекомендуємо в ОК 9 “Історіософський дискурс та управління науковими проєктами й проєктна діяльність” у 2025-2026 н.р. внести практичні завдання з написання грантових заявок та апікаційних форм.

Рівень відповідності Критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг навчального навантаження на ОНП становить 49 кредитів ЄКТС, у т.ч. загальний обсяг обов'язкових компонент складає 36 кредитів, на освітні компоненти вибіркової частини виділено 13 із 49 кредитів ЄКТС, що становить 26,5% при нормативній вимозі 25%. Відповідно до Рекомендацій для експертів Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти (додаток до «Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми») обсяг кожного освітнього компонента у кредитах ЄКТС, зважаючи на відсутність чинного стандарту спеціальності на третьому рівні вищої освіти, визначається за першою редакцією постанови КМУ № 261 від 23.03.2016. Аналіз ОНП і навчального плану засвідчує, що обсяг кредитів, які забезпечують формування компетентностей стосовно здобуття глибинних знань із спеціальності (13 кредитів, за нормою не менше 12 кредитів ЄКТС), оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (6 кредитів, за нормою щонайменше 4-6 кредитів ЄКТС), формування компетентностей щодо набуття аспірантом універсальних навичок дослідника (6 кредитів, за нормою щонайменше 6 кредитів ЄКТС) та здобуття мовних компетентностей (8 кредитів, за нормою щонайменше 8 кредитів ЄКТС), відповідають нормативним вимогам. В цілому, наведене співвідношення відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Зміст освітньої програми містить: профіль освітньої програми, мету ОП, характеристику ОП, придатність випускників до працевлаштування та подальше навчання, викладання та оцінювання, програмні компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, інформацію про мобільність, перелік компонент ОП та їх логічну послідовність, загальну характеристику наукової складової, форму атестації здобувачів, матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам ОП, матрицю забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП. Зміст ОНП націлений на вивчення та визначення минулого людства, історичної пам'яті та історичної політики, соціокультурних практик минулого та сьогодення в країнах світу, загальнолюдських і національних цінностей, представлених у наукових фактах, текстах, речових пам'ятках, пам'ятках духовної культури тощо. Навчальні дисципліни викладаються послідовно і логічно, що дає можливість поступово формувати визначені компетентності, зокрема загально культурні (ЗК5, ЗК8, ЗК9) та громадянські (ФК1, ІК1, СОК1-4). Програмні результати навчання досягаються обов'язковими освітніми компонентами, вибіркові освітні компоненти вдосконалюють, розширюють, поглиблюють наявні програмні результати навчання, не формуючи нових. Однак включення вибірових компонент до вказаних матриць, на думку ЕГ, не є доцільним. Вважаємо також за необхідне рекомендувати скласти окрему структурно-логічну схему, яка унаочнить та візуалізує послідовність формування компетентностей та досягнення ПРН. Рекомендуємо також під час наступного перегляду ОНП врахувати зміни до Закону «Про вищу освіту» щодо включення опису форм здобуття освіти та розрахункового часу навчання за цією ОНП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

До циклу загальної підготовки входять освітні компоненти, які надають наукові академічні установи за укладеними угодами про співпрацю. Зокрема, Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України здійснюють підготовку за дисципліною ОК 1 «Іноземна мова професійного спрямування» – 8 кредитів ЄКТС; Центр гуманітарної освіти НАН України здійснює підготовку здобувачів за дисципліною ОК 2 «Філософія науки та культури» – 6 кредитів ЄКТС. Цикл професійної підготовки включає низку обов'язкових та вибірових дисциплін, які охоплюють основні напрями і проблеми сучасного історичного знання: Актуальні проблеми всесвітньої історії, Проблеми всесвітньої історії в сучасній історіографії, Методологія сучасної української та світової історичної науки, Історіософський дискурс. На особливу увагу заслуговує ОК 9 Історіософський дискурс та управління науковими проектами й проектна діяльність, в змісті якого логічно поєднується теоретична основа історіософського аналізу з практичними завданнями проектної діяльності. Значна увага приділена формуванню компетентностей історика-дослідника, чому сприяють ОК3 - ОК5: Методика проведення дисертаційного дослідження в історичній науці, Новітні технології проведення історичних досліджень, Культура мовлення і публічної презентації історичних досліджень. Аналіз змісту робочих програм обов'язкових ОК циклу професійної підготовки і вибірових ОК

засвідчує відповідність цього змісту предметній області спеціальності 032 Історія та археологія та профілю ОНП. ОК охоплюють спектр актуальних напрямів сучасної історичної науки. Аналіз ОП, навчального плану, інших матеріалів, зокрема тематики досліджень здобувачів, зустрічі з академічним персоналом та здобувачами засвідчили спрямованість наукових пошуків на актуальні проблеми всесвітньої історії.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Відповідно до вимог законодавства та інститутських документів - Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81.pdf та Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти третього рівня права на вибір навчальних дисциплін в аспірантурі https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%92%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D1%80.pdf індивідуальний навчальний план аспіранта повинен містити перелік дисциплін за вибором, в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС. На ОНП на освітні компоненти вибіркової частини виділено 13 із 49 кредитів ЄКТС, що становить 26,5%. Каталог вибірових дисциплін на поточний навчальний рік розміщено у Положенні про порядок реалізації здобувачами вищої освіти третього рівня права на вибір навчальних дисциплін в аспірантурі (https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%92%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D1%80.pdf (с.7). Пропоновані ВК релевантні пріоритетним науковим напрямам Інституту та темам дисертаційних досліджень аспірантів. Там же визначено кількість необхідних кредитів для виконання запланованого обсягу вибірових дисциплін з поясненням щодо вибору складових індивідуальної освітньої траєкторії. Під час спілкування з аспірантами, а також на підставі документів, наданих додатково на запит ЕГ, з'ясовано, що процедура вибору дисциплін здійснюється аспірантами вільно, неупереджено, на підставі власноручної заяви і проходить у кілька етапів: ознайомлення здобувачів із Порядком, термінами та умовами вибору дисциплін, потім з переліками дисциплін. Для ознайомлення зі змістом дисциплін, на сайті Інституту оприлюднено Робочі програми дисциплін. На третьому етапі відбувається запис здобувачів на вивчення навчальних дисциплін: здобувачами подаються заяви на вибірові дисципліни. Впродовж цього етапу відбувається опрацювання заяв студентів та попереднє комплектування академічних груп. Існує кількісне обмеження академічної групи для вивчення ВК - не менше трьох осіб (п.2.9 Положення про порядок реалізації...). Індивідуальна траєкторія навчання аспіранта, на думку ЕГ, забезпечується також інституційними можливостями, які надає установа: право аспіранта на вибір та кореляцію теми наукового дослідження; вибір місця проходження практики, інституційною політикою зарахування (перезарахування) навчальних дисциплін аспірантам в разі участі аспіранта у програмі академічної мобільності або вивчення дисциплін аспірантами в інших закладах вищої освіти/наукових установах на підставі відповідних договорів між Інститутом та іншими ЗВО/науковими установами, що передбачають співпрацю щодо підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії - розділ 9 Положення про організацію освітнього процесу (наявні нормативні можливості, випадків не зафіксовано).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

ОНП та навчальним планом передбачено проведення викладацької практики обсягом 3 кредити ЄКТС. В Інституті розроблено Положення про організацію та проведення викладацької практики у здобувачів третього рівня вищої освіти https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%92%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%86_%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf та Робочу програму викладацької практики <http://surl.li/vlpojv>, які визначають її організаційні засади, мету та завдання, бази проведення, зміст та методичне забезпечення практики, критерії оцінювання. В додатках наведено зразки звітних документів. Окремий розділ Положення (№8) визначає особливості організації практики в дистанційному режимі, що є проявом актуалізації практичної підготовки. Відповідно до Положення, викладацька практика спрямована на систематизацію та закріплення знань, умінь і навичок провадження науково-методичної та навчально-методичної роботи, зокрема удосконалення навичок структурування і психологічно грамотного перетворення наукового знання на навчальний матеріал; реалізації умінь об'єктивного оцінювання результатів навчання, а також набуття досвіду організаційної роботи. Робоча програма містить визначення етапів, зокрема першого консультативного з визначенням методичних засад практики. Питання забезпечення умов та можливостей проходження викладацької практики відтворено в Договорі про співробітництво між Інститутом та історичним факультетом КНУ ім.Тараса Шевченка, історичним факультетом УДУ ім. Михайла Драгоманова (п.2.1; 3.3.4; 3.3.6) <https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html> розділ Договору. Забезпеченню методичної складової викладацької практики сприяє також наявність керівника практики від Інституту та керівника практики від бази практики. Останній здійснює методичне керівництво практикою й організовує консультування та методичні семінари на початковому етапі практики. На відеоконференції 8 з роботодавцями, представник Українського державного університету ім. Михайла Драгоманова Т.В.Бакка навела приклади проведення перед початком практики спеціального методичного семінару. Цю практику підтвердили й здобувачі під час відеоконференції. Наявність таких консультацій зафіксовано у звітах аспірантів за результатами викладацької практики, наданих на вимогу ЕГ. Здобувачами також було підтверджено, що на попередньому етапі здобування вищої освіти вони

прослухали курс з методики викладання історії у вищій школі. ЕГ рекомендує формалізувати цю дію, визначивши в локальних нормативних документах наявність спеціальної підготовчої роботи з питань методики навчання у вищій школі в Інституті або на відповідній базі практики, а також включення відповідних модулів або окремого ОК з питань дидактики. Індивідуальні плани здобувачів та звіти за результатами проходження викладацької практики, надані на запит ЕГ, підтвердили відповідність проведеної практики нормативним положенням.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ОК ОНП передбачають набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок, важливих для ефективного провадження професійної діяльності. Аналіз ОНП, робочих програм навчальних дисциплін дає підстави стверджувати, що розвиток навичок та умінь комунікації, міжособистісної взаємодії та співпраці, критичного мислення, лідерства, толерантності, самоаналізу та самовдосконалення, прийняття рішень на основі сформованих ціннісних орієнтирів досягається комплексом всіх ОК ОНП. Відеоконференції з роботодавцями, здобувачами освіти та представниками академічного персоналу підтвердили, що навчання в межах ОНП дозволяє аспірантам набути соціальних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності. Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок за цією ОНП відбувається через освітні компоненти в аудиторному форматі, в організації самостійної роботи, в проведенні викладацької практики, під час конференцій, семінарів та інших публічних заходах. Значні можливості для їх формування надає безпосередньо історичний матеріал, зокрема, визначення ролі окремих історичних діячів завдяки наявності у них певних соціальних навичок. Значущим ресурсом набуття соціальних навичок є також участь в Раді молодих вчених та Школі молодого вченого, з представниками яких ЕГ мала можливість спілкуватися під час відеоконференцій.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Зasadничою ознакою визначення фактичного навантаження є студентоцентрикований підхід та реалістичність його виконання. Аудиторне навантаження, обсяг та форми організації самостійної роботи відповідають нормативним документам та забезпечують успішність засвоєння знань, умінь та навичок. У робочих програмах та силабусах навчальних дисциплін визначені індивідуальні завдання, форми самостійної роботи, критерії оцінювання. Зміст самостійної роботи здобувача в розрізі конкретного освітнього компонента визначається робочою програмою дисципліни. Відповідно до п. 5.1 Положення про організацію освітнього процесу...” Освітній процес на третьому (освітньо-науковому) рівні в Інституті здійснюють за такими формами: навчальні заняття (аудиторні), виконання індивідуальних завдань, самостійна робота здобувачів, практична підготовка, контрольні заходи. Самостійна робота здобувачів у загальному складі освітнього процесу під час вивчення кожної дисципліни має становити не менше 50%”

https://ivinas.gov.ua/images/onp/normativ/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81.pdf. Здобувачі вищої освіти на зустрічах не висловлювали зауважень щодо такого підходу.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Основний фокус ОНП орієнтований на набуття необхідних дослідницьких навичок для наукової кар'єри, викладання спеціальних дисциплін в галузі всесвітньої історії, а також комерціалізації результатів дослідницької діяльності. Одним із напрямів діяльності Інституту є підготовка аналітичних записок для органів державної влади, громадських організацій. За інформацією директора Кудряченка А.І. розроблено 220 найменувань аналітичної продукції, що є показником практичного спрямування роботи установи. До підготовки цих розробок активно залучаються здобувачі освіти. Практикоорієнтованість ОНП також прослідковується в змісті тем ОК, які націлені на підготовку здобувачів до наукової, дослідної та викладацької діяльності - ОК 2, ОК 5, ОК 7, ОК 9, ОК 10. Підготовка здобувачів освіти за ОНП за дуальною формою освіти не здійснюється.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОНП забезпечує набуття здобувачами вказаних компетентностей як через освітній процес, так і в позааудиторній роботі. Значний матеріал для їх формування надають обов'язкові та вибіркові ОК: Філософія науки та культури, Актуальні проблеми всесвітньої історії, Історіософський дискурс, Культурно-історичні цінності: минуле й сучасність, Історія науково-технічного поступу та екологічна безпека світу та ін. Тематика наукових досліджень аспірантів

корелюється з Основними науковими напрямками та найважливішими проблемами фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук Національної Академії наук України на 2024-2028 роки, зокрема 3.2.8. Всесвітня, глобальна, транснаціональна й перехресна історія; 3.2.9. Історія дипломатії та міжнародних відносини новітнього часу; 3.2.21. Глобалізація як вимір всесвітньо-історичного процесу: виклики, ризики, можливості й перспективи; 3.2.23. Україна й сучасна криза світового устрою; 3.2.25. Історична пам'ять, історична політика й публічна історія в Україні та світі; 3.2.26. Регіонально-просторові конфігурації світу у добу глобалізації 3.2.27. Регіональна політика: історичні засади й інноваційні можливості <https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2024/05/24050310390431-4896.pdf> На виконання Указу Президента України від 30.09.2019 Президія НАНУ проводить різні заходи, зокрема оголосила Конкурс на здобуття грантів НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки на 2025-2026 рр. <https://old.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=1179.9> Інститут всесвітньої історії представив на конкурс наукову тему "Російсько-українська війна: шляхи оновлення європейської безпеки та проблеми поновлення повоєнної України", до розробки якої залучено й аспірантів. Інформацію про участь в конкурсі надано на відеоконференції 7 з академічним персоналом та науковими керівниками.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Структура та зміст ОНП відповідають вимогам законодавства в аспекті співвідношення освітніх компонент, реальності навантаження здобувачів вищої освіти, формування програмних результатів навчання; освітні компоненти відповідають предметній області ОНП, надають можливість здобувати соціальні навички, компетентності майбутньої професійної діяльності, зокрема дослідницької. Діяльність Інституту в цілому, здобувачів зокрема, знаходиться в руслі визначених Президією НАНУ напрямів наукових досліджень, які суголосні Цілям сталого розвитку. Експертна група також констатує позитивну динаміку розвитку представленої освітньо-наукової програми.

Недоліки

Освітньо-наукова програма подає логічну послідовність ОК в описовому варіанті; ВК представлені в матрицях ОНП, однак при цьому ЕГ пересвідчилася в тому, що вони не формують окремих ПРН; Рекомендація Нацагентства (лист від 03.09.2021 р. № 672) щодо забезпечення ОК Викладацька практика дисципліною-пререквізитом, виконана частково шляхом організації консультацій та методичних семінарів на базах практики.

Рекомендації

Логічну послідовність ОК унаочнити у вигляді Структурно-логічної схеми; Виключити ВК з матриць ОНП; Виокремити частину ОК (або окремих ОК) щодо тематики з методики викладання історії у вищій школі. Внести згідно зі змінами до Закону "Про вищу освіту" (стаття 9-1) до опису освітньої "форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з них". Зміни внести до ОНП 2025 р.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за ОНП «Історія» в Інституті всесвітньої історії НАНУ є чіткими та зрозумілими, розміщені у відкритому доступі на сайті установи в рубриці «Підготовка науковців» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>) що робить їх доступними для потенційних вступників. Організацією та супроводом вступної кампанії до аспірантури займається приймальна комісія, діяльність якої регламентована відповідним Положенням, що розміщено за ти же посиланням. Правила прийому до аспірантури Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України» у 2024 р. регулює зміст,

форми і строки проведення вступу, а також процедуру нарахування конкурсного балу за результатами вступних випробувань, правила рейтингування вступників у разі одержання однакової кількості балів. Аналіз правил прийому свідчить, що усі положення в них є недискримінаційними та не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Специфіку та особливості ОНП «Історія» у правилах прийому враховано через формування списку питань вступних випробувань зі спеціальності, а також списку рекомендованої літератури (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html> рубрика «Робочі програми»). Згідно Правил прийому, до аспірантури Інституту на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра (спеціаліста), успішно склали ЄВІ у 2023 або 2024 рр., іспит зі спеціальності та іспит з іноземної мови Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), призначаються додаткові вступні випробування зі спеціальності Також, потенційний вступник повинен представити приймальній комісії наукову доповідь (реферат) з обраної наукової спеціальності на тему, наближену до теми майбутнього наукового дослідження; та дослідницьку пропозицію з обраної наукової спеціальності з обґрунтуванням розробки теми наукового дослідження, вимоги до яких також опубліковані на сайті установи. Проаналізувавши Правила прийому, ЕГ констатує наступне: у Правилах прийому за 2024 р. відсутні задекларовані процедури прирівнювання набутих раніше знань з іноземної мови, в обсязі, який відповідає рівню B2 до результатів ЄВІ з іноземної мови набути (згідно абзацу 4 п. 17 Постанови КМУ від 23.03.2016 №261 зі змінами) (на зустрічі зі здобувачами підтверджена інформація про практики прирівнювання результатів іноземної мови рівня B2 у 2021 р.); у списку рекомендованої літератури до вступних іспитів вказано ряд російських видань; відсутня інформація про змістове наповнення вступного іспиту з іноземної мови та додаткових вступних випробувань (на запит ЕГ до ІС завантажена інформація, що у 2024 р. не було потреби в додаткових вступних випробуваннях); також відсутні критерії оцінювання вступників за вступні випробування.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

В Інституті визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності, зокрема, в інших закладах освіти, регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня в аспірантурі (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html> Рубрика «Положення»). Згідно Р. 9 Положення перезарахування (зарахування) навчальних дисциплін може здійснюватися в разі: - переведення аспіранта до Інституту з іншого закладу вищої освіти/наукової установи; - поновлення аспіранта на навчання після відрахування; продовження терміну навчання (терміну підготовки) аспіранта після академічної відпустки; участі аспіранта у програмі академічної мобільності; вивчення дисциплін аспірантами в інших закладах вищої освіти/наукових установах на підставі відповідних договорів між Інститутом та іншими ЗВО/науковими установами, що передбачають співпрацю щодо підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Заяву щодо перезарахування (зарахування) навчальних дисциплін аспірант подає не пізніше 10 днів після його зарахування на навчання та до початку формування його індивідуального навчального плану Експертна комісія розглядає заяву аспіранта, вивчає його документи про раніше здобуту освіту, порівнює програми навчальних дисциплін та, у разі необхідності, проводить співбесіду з аспірантом. Висновок про можливість (неможливість) перезарахування навчальної дисципліни експертна комісія відображає в заяві аспіранта та передає на розгляд Вченій раді Інституту, яка приймає відповідне рішення, що затверджується у вигляді наказу, виданого директором Інституту. Випадків визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності) на ОНП не виявлено.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

На час проведення акредитаційної експертизи в Інституті був відсутній локальний нормативний акт, що регулював можливість визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Однак, після фінального брифінгу та висловлених ЕГ рекомендацій, в Інституті розроблено Порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в аспірантурі від 30.10.2024 (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html> Рубрика «Нормативно-правова база»), що свідчить про оперативне реагування установи на надані рекомендації. Згідно Порядку, для визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, аспірант може подати на ім'я директора Інституту відповідну заяву з додатними підтверджувальними документами, у випадку відсутності підтверджувальних документів чи відсутності в них інформації про результати і зміст навчання, здобувач заповнює Декларацію про попереднє навчання. Розгляд

заяви здійснюється призначеною наказом директора комісією та затверджується Вченою радою установи. На ОНП «Історія» вказаних практик не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОНП відповідає вимогам підкритеріїв 1, 3, 4 критерію 3. Вимоги за підкритерієм 2 виконані частково. Вказані ЕГ рекомендації, дозволяють виправити недоліки за критерієм 3 до початку вступної кампанії 2025 року. Враховуючи наведену наявність незначних недоліків, які можуть бути швидко усуненими, ЕГ вважає, що доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання за ОНП «Історія» відповідають рівню В за критерієм 3.

Недоліки

У Правилах прийому за 2024 р. не задекларовані процедури прирівнювання набутих раніше знань з іноземної мови, в обсязі, який відповідає рівню В2 до результатів ЄВІ з іноземної мови (згідно абзацу 4 п. 17 Постанови КМУ від 23.03.2016 №261 зі змінами); у списку рекомендованої літератури до вступних іспитів вказано російські видання; відсутня інформація про змістове наповнення вступного іспиту з іноземної мови та додаткових вступних випробувань; також відсутні критерії оцінювання вступників за вступні випробування.

Рекомендації

Увідповіднити Правила прийому на 2025 р. згідно абзацу 4 п. 17 Постанови КМУ від 23.03.2016 №261 зі змінами; оформити змістове начиння вступних випробувань (у тому числі додаткових) у відповідні програми, з чітким визначенням критеріїв оцінювання вступників за кожну роботу (іспити, реферат, дослідницька пропозиція); вилучити зі списку рекомендованої літератури до вступних випробувань літературу країни-агресора; оприлюднювати на офіційному вебсайті установи інформацію про зміст вступного іспиту з іноземної мови та додаткового вступного випробування. Вказані рекомендації можуть бути виконані до початку вступної кампанії 2025 року.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Освітній процес, що відбувається згідно ОНП відповідає вимогам законодавства. Задекларовані в ОНП методи, засоби та технології навчання і викладання відповідають тим, що прописані в Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня від 27 січня 2022 р. (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>), яке розроблене відповідно до Законів України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 16.01.2020, «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 16.07.2019 р. № 848-VIII; Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261. Згідно з ним освітній процес в Інституті здійснюється за такими формами: навчальні заняття (аудиторні), виконання індивідуальних завдань, самостійна робота здобувачів (не менше 50% при вивченні кожної з дисциплін), практична підготовка на базі ЗВО - партнерів, контрольні заходи. Вказані форми та методи навчання зазначені в робочих програмах навчальних дисциплін та Навчальному плані. В освітньому процесі за ОНП домінують принципи студентоцентризму та академічної свободи. Під час зустрічі ЕГ з фокус групою здобувачі освіти підтвердили, що освітній процес на ОНП відбувається відповідно їхніх наукових та навчальних інтересів, форми навчальних занять та підсумкового контролю відповідають специфіці підготовки аспірантів. Це стосується й планування та розробки навчальних дисциплін, корегування та вдосконалення їх змісту. В Інституті діє практика опитування здобувачів освіти щодо рівня задоволення ними освітнім процесом, якістю викладання та об'єктивністю оцінювання. Принцип академічної свободи забезпечується як для здобувачів освіти, так і для науково-педагогічних працівників. Так, аспіранти самостійно формують тему дисертаційного дослідження. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі зазначали, що їх наукові інтереси сформувалися ще з періоду навчання на магістерській програмі. Роль наукового керівника обмежується

корегуванням теми згідно з вимогами новизни та актуальності. Викладачі, своєю чергою, самостійно розробляють РПНД, які затверджуються на Вченій раді Інституту, формують структуру навчальної дисципліни, обирають методи, засоби і технології навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання для всіх обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів міститься у Робочих програмах навчальних дисциплін (РПНД), розміщених у вільному доступі на сайті Інституту (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Згідно Положення про навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін в аспірантурі ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>), саме робоча програма є основним документом навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни. Ознайомлення учасників освітнього процесу зі змістом освіти, критеріями та засобами оцінювання результатів навчання є одним з основних призначень робочої програми. На сайті Інституту розміщені всі робочі програми навчальних дисциплін, які зазначені в ОНП та передбачені Навчальним планом. Структурно вони відповідають Положенню про навчально-методичне забезпечення. Реагуючи на рекомендації ЄГ у 2021 р. до них включено інформацію щодо форм та критеріїв підсумкового контролю. Однак помітна стандартизація цього компоненту для всіх РПНД. Під час зустрічі ЄГ зі здобувачами освіти останні зазначали, що з робочих програм можуть отримати необхідну інформацію про навчальні дисципліни, їх зміст, обсяг, критерії оцінювання, рекомендовану літературу. Однак, як з'ясувалося вони віддають перевагу можливості отримати необхідну інформацію безпосередньо від викладача під час перших занять з навчальних дисциплін. Також, як зазначали і здобувачі освіти, і НПП, що забезпечують викладання ОК на ОНП, вся необхідна інформація щодо освітнього процесу поступає на електронну пошту здобувачів освіти перед початком кожного навчального семестру. Так само їм надсилається розклад. Таку практику комунікації між викладачами та здобувачами освіти було підтверджено і на зустрічі ЄГ з адміністрацією Інституту. Також, за свідченнями здобувачів освіти, між ними та відділом аспірантури Інституту здійснюється постійна комунікація в телефонному режимі.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

ЄГ мала змогу переконатись, що Інститут всесвітньої історії забезпечує поєднання навчання і дослідження під час реалізації ОНП. Саме дослідницька складова є основною, зважаючи, що протягом навчання в аспірантурі здобувачі активно працюють над темою дисертаційного дослідження. Ряд освітніх компонентів ОНП покликані забезпечити їх необхідними теоретичними знаннями та практичними вміннями задля реалізації завдань дисертації. Це, зокрема, такі навчальні дисципліни: «Методика проведення дисертаційного дослідження в історичній науці», «Новітні технології проведення історичних досліджень», «Культура мовлення і публічної презентації історичних досліджень», «Методологія сучасної української та світової історичної науки». У ході вивчення означених дисциплін аспіранти мають можливість ознайомитись з методами організації наукової роботи, науковою етикою дисертаційного дослідження, етапами його підготовки. Отримують навички використання інструментарію та прийомів сучасного наукового дослідження, ознайомлюються з новітніми підходами до вивчення історії зарубіжних країн. Також дослідницька робота аспірантів реалізується під час виконання ними навчальних завдань, що спрямовані на оволодіння відповідними навичками дослідника, вдосконаленням стилю академічного письма та самопрезентації. Під час зустрічі з різними фокус-групами (здобувачів освіти, академічного персоналу та наукових керівників) повідомлялось, що основною формою контролю є виконання здобувачами есе та інших форм текстових робіт, їх презентація та обговорення з викладачами та колегами під час семінарських занять. Зважаючи на особливості підготовки істориків, основна складова дослідницької роботи припадає на опрацювання аспірантами історіографії та джерел свого дисертаційного дослідження. Також здобувачі освіти активно працюють над написанням апробаційних статей до фахових періодичних видань (в Інституті чотири рази на рік видається фаховий журнал «Проблеми всесвітньої історії») та підготовки доповідей на конференції. Це сприяє апробації аспірантами власних наукових доробків та розвиває їх як дослідників.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Відповідно до діючого Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в аспірантурі ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>) робочі програми навчальних дисциплін (РПНД) оновлюються з урахуванням результатів моніторингу та отриманих від стейкхолдерів пропозицій та зауважень. Зокрема, питання щодо оновлення змісту РПНД розглядалося на засіданнях Робочої групи стейкхолдерів, про що свідчать протоколи засідань, розміщені на офіційному сайті Інституту. Так, з початком повномасштабної війни московії проти України йшлося про необхідність оновлення та актуалізації ОНП та РПНД, «...виходячи з факту повномасштабної агресії РФ проти України» (протокол №6, від 03.05.2022 р.), про вилучення з РПНД «...посилань на літературу країни-агресора» та посилення «...тематикою історичного досвіду війни й миру» (протокол від 18.05.2022 р.), про необхідність посилення патріотичної складової ОК (протокол від 16.05.2024 р.)

(<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Під час зустрічі з відповідними фокус-групами ЕГ мала змогу переконатись, що викладачі даної ОНП оновлюють зміст ОК відповідно до наукових інтересів та потреб аспірантів, а також орієнтуючись на динамічність сучасних політичних подій (насамперед це стосується дисциплін, в яких розглядаються різні аспекти новітньої історії зарубіжних країн). Крім того, усі викладачі аспірантури Інституту всесвітньої історії є авторитетними в академічному середовищі й активними дослідниками. Вони регулярно публікуються у фахових виданнях, беруть участь у конференціях, круглих столах та дослідницьких проектах, входять до редакційних колегій вітчизняних та зарубіжних фахових видань. Це дає їм можливість слідкувати за актуальними змінами в суспільно-політичному житті зарубіжних країн, тенденціями в історичній науці та відповідним чином модернізувати зміст ОК, які викладаються на ОНП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Виходячи з головних завдань Інституту всесвітньої історії, навчання, викладання та наукові дослідження тісно пов'язані з інтернаціоналізацією. В Інституті діють угоди про співробітництво з 13 закордонними науковими інституціями та ЗВО. Це, зокрема, Вільнюський університет (м. Вільнюс, Литва); Інститут дослідження наслідків воєн ім. Людвіга Больцмана, (Грац-Відень-Раабс, Австрія); Архів національної безпеки при університеті Джорджа Вашингтона (м. Вашингтон, США); Центр історичних досліджень Польської академії наук у Берліні (м. Берлін, ФРН) та ін. Низка викладачів даної ОНП взяли участь в різних міжнародних наукових форумах (А. Кудряченко, В. Солошенко, С. Стельмах, О. Цапко) та проходять стажування, навчання, підвищення кваліфікації у закордонних наукових установах та ЗВО. Науковці Інституту беруть участь у реалізації міжнародних науково-дослідних проектів. Активна міжнародна співпраця відображена у тексті п'ятирічного звіту про діяльність державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України» (2019–2023 рр.). Після 2021 р. до реалізації програми міжнародної академічної мобільності залучені й здобувачі освіти. Зокрема, М. Срібняк взяла участь у стипендійній програмі для молодих вчених й отримала можливість навчатися в Літній школі Варшавського університету та пройти річне навчання в Університеті Коперніка в Торуні. Отримавши стипендію DAAD на дослідження в німецьких архівах від Українсько-німецької історичної комісії (УНІК), працювала в архівах Німеччини з 1 березня по 30 червня 2024 р. М. Срібняк проходила наукове стажування на програмі «Україна в європейському діалозі в Інституті гуманітарних досліджень у м. Відень, Австрія. А з 1 вересня по 23 грудня 2024 р. – проходить наукове стажування для іноземних аспірантів у Торонтському університеті (Канада) в рамках «Програми Петра Яцика для вивчення України» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Перебуваючи в Торонто, вона брала участь в онлайн зустрічі з ЕГ. Здобувач освіти А. Процюк 1 грудня 2022 року виступив у Європейському парламенті (м. Брюссель, Бельгія) із доповіддю про досвід України у боротьбі з російською дезінформацією та пропагандою. У різних міжнародних наукових конференціях взяли участь здобувачі освіти О. Моціяка, М. Срібняк, А. Процюк, Т. Сергійчук, В. Савельєв (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Попри те, що в Інституті всесвітньої історії немає окремого відділу, який би цілеспрямовано займався збором інформації та консультування аспірантів щодо можливості участі в міжнародних проектах, конференціях, програмах обміну, факти інтернаціоналізації наявні. Формально ці обов'язки покладено на відділ аспірантури. Також дана робота проводиться Радою молодих вчених.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

В освітньому процесі за ОНП домінують принципи студентоцентризму та академічної свободи. НПП, які забезпечують викладання на ОНП, оновлюють зміст ОК відповідно до наукових інтересів та потреб аспірантів, а також орієнтуючись на динамічність сучасних політичних подій. Під час реалізації ОНП забезпечується поєднання навчання і дослідження. Вагомість дослідницької складової зумовлена тим, що протягом навчання здобувачі активно працюють над темою дисертаційного дослідження. Освітня складова забезпечує їх теоретичними знаннями та практичними навичками для цього. Викладання та наукові дослідження в Інституті тісно пов'язані з інтернаціоналізацією. Реагуючи на рекомендації ЕГ в 2021 р. в Інституті активізували реалізацію програми міжнародної академічної мобільності, до якої були залучені й здобувачі освіти.

Недоліки

Робочі програми навчальних дисциплін залишаються чи не єдиним засобом інформування здобувачів освіти про зміст, обсяг освітніх компонентів, критерії оцінювання, рекомендовану літературу. Крім цього аспіранти отримують інформацію безпосередньо від викладачів на перших заняттях. В робочих програмах помітна стандартизація в описі форм та критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти. У списку рекомендованої літератури відсутні видання останніх років. Офіційний веб-сайт Інституту залишається недостатньо інформативним, не відображає всіх сторін освітнього процесу, наукової роботи.

Рекомендації

Протягом навчального семестру здійснити удосконалення робочих програм як основних засобів інформування здобувачів освіти про зміст освітнього процесу: відредагувати критерії та форми оцінювання конкретно стосовно кожної дисципліни, оновити списки рекомендованої літератури (вилучити російські видання в ОК2, ОК4, ОК8, ОК9). До кінця навчального року удосконалити офіційний веб сайт Інституту, посиливши його інформативність: виокремивши сторінки для висвітлення освітнього процесу, наукової діяльності, навчально-методичної роботи, неформальної/інформальної освіти, академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та організація оцінювання здобувачів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня в аспірантурі (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Контроль результатів навчання здобувачів здійснюється у формі заліків та іспитів. Усі іспити та заліки здобувачі вищої освіти третього рівня складаються у відповідності до навчальних планів і в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою ОК. Також, для перевірки якості засвоєння змісту ОК можуть проводитися заміри залишкових знань аспірантів за допомогою комплексних контрольних робіт. Ознайомившись зі змістом робочих програм дисциплін (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>), ЕГ, констатує, що в Інституті оцінювання здійснюється за накопичувальною 100-бальною шкалою ЄКТС. На зустрічі здобувачі підтвердили вказані практики та повідомили, що викладачі повідомляють про контрольні заходи та критерії оцінювання кожного предмету на перших заняттях, а також вказана інформація розміщується на офіційному сайті установи.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія третього рівня вищої освіти відсутній. Єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю не передбачений. Атестація здобувачів на ОНП «Історія» здійснюється у вигляді звітів аспірантів (двічі на рік), а також, за умови повного виконання здобувачем індивідуального навчального плану та плану наукової роботи, публічного захисту дисертаційного дослідження.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедури проведення контрольних заходів у Інституті регулюються Р. 6 Положення про організацію освітнього процесу та робочих програмах ОК. Доступність до цих матеріалів учасників освітнього процесу забезпечується через сайт установи в рубриці «Підготовка наукових кадрів» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Водночас, в робочих програмах ОК6, ОК7, ОК8 наявні деякі суперечності – у системах оцінювання вказано залік (і відповідне накопичення балів), хоча згідно ОНП – іспит, у РП ОК9 відсутні критерії оцінювання роботи здобувачів. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів, а також порядок вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з оцінюванням знань та навчальних досягнень здобувачів вищої освіти третього рівня, регламентується Положенням «Про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із корупцією, сексуальними домаганнями, дискримінацією...», що знаходиться у відкритому доступі за тим же посиланням. Згідно пп. 6.12. Положення про організацію освітнього процесу, при проведенні семестрових іспитів викладачі дотримуються єдиних вимог до оцінювання навчальних досягнень здобувачів з метою створення умов для опанування дисциплін навчального плану як системи професійної підготовки фахівців. Згідно Р. 5 Положення «Про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій...» у інституті діє наступний порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження: на період проведення підсумкового семестрового контролю розпорядженням директора

Інституту створюється комісія з розв'язання конфліктних ситуацій, пов'язаних з оцінюванням знань та навчальних досягнень, у разі задоволення скарги та ухвалення рішення на користь скажника складається додаткова екзаменаційна відомість, куди вноситься затверджена комісією скоригована оцінка. В Інституті проводяться регулярні опитування аспірантів щодо оцінки практики розв'язання конфліктних ситуацій (додано до ІС). Під час роботи ЕГ не встановлено фактів оскарження здобувачами результатів семестрового оцінювання та конфлікту інтересів (відеоконференція 3). Згідно Положення про організацію освітнього процесу атестація відбувається двічі на рік (у травні – проміжний, у жовтні – звіт за навчальний рік). Аспірант атестується науковим керівником і звітує про виконання індивідуальних планів на засіданні відділу. За результатами звіту відділ ухвалює рішення щодо стану виконання аспірантом індивідуального плану та формулює рекомендації для подальшої навчальної та наукової роботи. На зустрічі зі здобувачами було підтверджено наявність вказаних процедур. Зокрема, аспіранти готують для звітності атестаційний лист та звіт, де візується наукова діяльність за звітний період, та атестуються спочатку на засіданні відділу, потім на Вченій раді інституту, яка ухвалює рішення про атестацію, відповідний запис вноситься в індивідуальний план роботи аспіранта (відеоконференція 3, індивідуальні плани роботи аспірантів завантажено на запит ЕГ до ІС).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в Інституті, а також покарання за їх порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). В Інституті створено посаду уповноваженого за дотримання академічної доброчесності. На зустрічі, аспіранти підтвердили ознайомлення з принципами академічної доброчесності та наслідками їх порушення, зокрема і шляхом підписання Декларації про академічну доброчесність на початку навчання. Під час акредитації ЕГ підтверджено факт припинення трудових відносин зі співробітником який порушив вказані принципи (відеоконференція 6), що свідчить про дієвість механізмів покарання за порушення академічної доброчесності в Інституті.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОНП відповідає вимогам підкритеріїв 1, 2, 4 критерію 5. Вимоги за підкритерієм 3 виконані частково. Несуттєвим недоліком ЕГ вважає відсутність в окремих робочих програмах ОК критеріїв оцінювання відповідно до задекларованої форми контролю, який можна усунути до початку 2 семестру.

Недоліки

У робочих програмах ОК6, ОК7, ОК8 наявні деякі суперечності – у системах оцінювання вказано залік (і відповідне накопичення балів), хоча згідно ОНП – іспит, у РП ОК9 відсутні критерії оцінювання роботи здобувачів.

Рекомендації

До початку нового семестру: переглянути та увідповіднити критерії оцінювання у робочих програмах ОК до форм контролю які задекларовані в ОНП.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах

освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Усі науково-педагогічні працівники (далі – НПП), задіяні у реалізації ОНП, є фахівцями зі всесвітньої історії, докторами чи кандидатами наук, мають звання професора, доцента чи старшого наукового співробітника. Їх висока академічна та професійна кваліфікація, великий досвід викладацької роботи дозволяють досягти цілей та результатів ОНП. Це підтверджується і наданими відомостями про відповідність фахового досвіду й публікацій навчальним дисциплінам, які вони викладають. Усі НПП з ОНП мають вагомий багаж наукових публікацій з фахової та суспільно-політичної тематики у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях. Результати опитування здобувачів “Викладач очима студентів”, які були надані на запит ЕГ, свідчать про задоволеність професіоналізмом НПП.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Добір НПП здійснюється на конкурсних засадах у відповідності до чинного законодавства України і регламентований Положенням «Про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних наукових посад та призначення науково-педагогічних працівників (викладачів за ОНП) ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Конкурсний відбір проводиться серед осіб, які мають наукові ступені та/або вчені звання, працюють у напрямі, відповідному до профілю Інституту та є, як правило, науковими співробітниками Інституту на постійній основі або за сумісництвом. Процедура конкурсного відбору є відкритою та прозорою. Висунення кандидатур може здійснюватися керівництвом Інституту, завідувачами відділів Інституту та колегіальними органами Інституту – Вченою радою, Радою молодих учених, профспілковою організацією. Також можлива практика самовисунення. При відборі головною вимогою до кандидатів є академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, які визначаються відповідними науковими досягненнями та досвідом викладацьким досвідом.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

До реалізації освітнього процесу в Інституті залучаються представники роботодавців, а також професіонали-практики й експерти в галузі. Так, представники низки ЗВО на правах сумісників забезпечують викладання ОК ОНП. Це Л. Чекаленко – д. політ. н., проф., завідувач кафедри зовнішньої політики і дипломатії Дипломатичної академії імені Геннадія Удовенка при МЗС України, І. Срібняк – д.і.н., професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Історико-філософського факультету Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, а також представники Київського Національного університету імені Тараса Шевченка: Н. Городня – д.і.н., професор кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн та В. Ільїн – д.філос.н, професор кафедри економічної теорії. Зазначені НПП задіяні і в спеціалізованій вченій раді Інституту. А Ігор Срібняк виконує обов'язки Гаранта освітньо-наукової програми. Також в Інституті існує практика проведення гостьових лекцій авторитетними професіоналами-практиками, експертами галузі, представниками роботодавців, зокрема й закордонних фахівців. Під час інтерв'ю здобувачі підтвердили інформацію відомостей про СО щодо налагодження практики гостьових лекцій, які проводять професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців. На запит ЕГ до ІС додано інформацію про гостьові лекції за 2021-2024 рр. В них взяли участь 7 провідних фахівців, кожен з яких прочитав від однієї до трьох лекцій. Однак, на чому було зазначено ЕГ, на офіційному веб сайті Інституту відсутня практика подання інформації (включно зі світлинами) про конкретні гостьові лекції, їх тематику, час проведення тощо. Рекомендуємо більш ефективно в цьому сенсі використовувати сайт Інституту, на якому слід в окремих розділах розмістити актуальну інформацію про гостьові лекції.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Професійний розвиток науково-педагогічних працівників забезпечує насамперед система підвищення кваліфікації та стажування викладачів, що регламентується «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>), яке ґрунтується на Статуті ДУ ІВІ НАН України (<https://ivinas.gov.ua/images/statut-2016.pdf>). Процедура підвищення кваліфікації викладачів передбачає їх ознайомлення з досвідом інших наукових установ та ЗВО не лише українських, а й зарубіжних, навчально-методичними матеріалами, вдосконалення педагогічної майстерності, зокрема, проведення навчальних занять поза межами ДУ ІВІ НАН України. За 2021-2024 рр. стажування у вітчизняних та закордонних наукових установах та ЗВО пройшли 6 викладачів з ОНП (Кудряченко А.І, Срібняк І.В., Солошенко В.В., Толстов С.В., Лакішик Д.М., Цапко О.М.). Відповідно бази стажування виступали Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса, Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова, Сумський державний університет (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikhkadriv.html>). Розвитку й вдосконаленню викладачів сприяє їх участь у професійних об'єднаннях. Зокрема, А. Кудряченко – дійсний член Міжнародної кадрової академії, академік

Української академії політичних наук та Академії наук вищої школи України, член Правління (Arbeitskreis) Наукового Товариства дослідження історії та культури німців Північно-Східної Європи (м. Гьоттінген, ФРН), член Наглядової Ради музейної історії Австрії (м. Відень, м. Грац); член Правління Всеукраїнської спілки краєзнавців; Н. Городня – член Українського Фулбрайтівського кола, Української асоціації американістів, Української асоціації китаєзнавців. Основні підходи щодо стимулювання викладацької майстерності закладені в п. 5 “Фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності Інституту” Статуту ДУ ІВІ НАН України (<https://ivinas.gov.ua/images/statut-2016.pdf>). Під час зустрічі із представниками допоміжних (сервісних) структурних підрозділів головний бухгалтер Оксана Романенко зазначила, що реалізація освітнього процесу на ОНП відбувається виключно за кошти державного бюджету і на програмі не навчаються здобувачі контрактної форми навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Викладачі, задіяні у реалізації ОНП, мають високу академічну та професійну кваліфікацію, що дозволяє досягти цілей та результатів ОНП. Усі НПП з ОНП мають вагомий багаж наукових публікацій з фахової та суспільно-політичної тематики у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях, значний досвід викладацької діяльності. До реалізації освітнього процесу в Інституті залучаються представники роботодавців, а також професіонали-практики й експерти в галузі. Успішно діє практика гостьових лекцій. Інститут має найвищий рівень атестації в системі Національної академії наук України.

Недоліки

На офіційному веб сайті Інституту не систематично подається інформація про конкретні гостьові лекції, їх тематику, час проведення тощо.

Рекомендації

Рекомендуємо систематично висвітлювати на сайті Інституту актуальну інформацію про гостьові лекції (включно із світлинами).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Згідно Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в аспірантурі Інституту (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>) основним документом НМЗ ОК є робоча програма навчальної дисципліни. Навчально-методичне забезпечення ОП (робочі програми) знаходиться у відкритому доступі на сайті підрозділу в рубриці «Підготовка наукових кадрів» - «Робочі програми». Під час огляду МТБ, ЕГ пересвідчилась, що матеріально-технічне забезпечення та інформаційні ресурси ОНП «Історія» забезпечують досягнення визначених у ній цілей і програмних результатів. Освітній процес переважно відбувається в офісі Інституту (вул. Леонтовича, 5), заняття з окремих дисциплін (ОК1, ОК2) відбуваються на базі Центру гуманітарної освіти та Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ (вул. Трьохсвятительська, 4). Реалізація ОК10 Викладацька практика, забезпечується на базах ЗВО-партнерах. Зокрема, під час відеоконференції 8, було підтверджено, що аспіранти проходять практику на базі УДУ імені Михайла Драгоманова, на основі укладеного двостороннього договору між Інститутом та історичним факультетом університету (<https://ivinas.gov.ua/spivpratsia/dohovir-pro-spivrobotnytstvo-mizh-derzhavnoiu-ustanovoju-institut-vsesvitnoi-istorii-natsionalnoi-akademii-nauk-ukrainy-ta-istorychnym-fakultetom-natsionalnoho-pedahohichnoho-universytetu-imeni-mpdrahomanova.html>), згідно пп. 3.3.3 для забезпечення задекларованих до ОК10 ПРН використовується навчально-матеріальна база університету. Для проведення занять на базі Інституту навчальні аудиторії оснащені комп'ютерним забезпеченням (огляд МТБ). Для наукових потреб аспірантів створено кабінет «Творча майстерня». На території

інституту наявна мережа Wi-Fi з безкоштовним доступом для здобувачів та співробітників. Здобувачі ОНП мають право проживати в гуртожитку НАНУ, утім жоден з аспірантів програми в гуртожитку не проживає. Інформація про формування фінансових ресурсів Інституту та їх реалізацію на сайті установи є досить обмеженою (інформація про державні закупівлі не оновлювалась з 2017 року <https://ivinas.gov.ua/derzhavni-zakupivli.html>)

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Під час інтерв'ювання учасників різних фокус-груп, ЕГ підтверджено безоплатний доступ для учасників освітнього процесу ОНП до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчально-наукової діяльності. Для учасників освітнього процесу за ОНП функціонує бібліотека (продемонстровано на огляді МТБ), яка надає безкоштовні послуги, використовуючи читальний зал, абонемент та систему каталогів, визначення індексу УДК і NVA, консультації з оформлення списку літератури. Загальний фонд бібліотеки нараховує більше 20000 одиниць, в т.ч. іноземних видань – 1156. У книгосховищі бібліотеки зберігається 816 нових книжкових видань, 1876 примірників наукових журналів, 146 зб. наук. праць а також 330 дисертацій. Фонд авторефератів становить 1162 одиниці. Фонд включає також рідкісні видання, зокрема «Енциклопедичний словник Брокгауза і Єфрона», видання Оксфордського університету, Празького університету (відеоконференції 1, 6). Функціонує репозитарій наукових праць (<https://elibrary.ivinas.gov.ua/>) який налічує понад 6000 найменувань. Для аспірантів є можливість створення профілів у наукометричних базах.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Аналізуючи інформаційне наповнення офіційного сайту установи та онлайн інтерв'ювання, ЕГ констатує, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я усіх учасників освітнього процесу за ОНП та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. В Інституті облаштоване пристосоване приміщення, на випадок повітряних тривог, на кожному поверсі наявні засоби пожежогасіння та план евакуації, що убезпечує учасників освітнього процесу у випадку пожежі (продемонстровано на огляді МТБ). Під час зустрічі зі здобувачами (відеоконференція 3) було підтверджено інформацію про створення безпечних умов для їх життя, фізичного та ментального здоров'я під час навчання за ОНП.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

Під час зустрічей у фокус-групах ЕГ констатовано належний рівень комунікації між аспірантами ОНП, керівниками/викладачами та адміністрацією Інституту (відеоконференції 3, 7). Комунікація учасників освітнього процесу здійснюється через офіційні канали інформації: сайт Інституту, сторінку в соцмережі фейсбук (<https://www.facebook.com/ivinas.gov.ua>) та через електронну пошту. Між аспірантами та науковими керівниками налагоджена регулярна консультативна підтримка. Наданням освітньої, організаційної, консультативної та соціальної підтримки учасникам освітнього процесу також займається відділ аспірантури (доведено на відеоконференції 5). Позитивною практикою ЕГ відзначає діяльність Школи молодого вченого, як частини РМВ Інституту, у метою якої є організація та проведення безкоштовних заходів, спрямованих на професійний розвиток аспірантів ОНП, формування в них соціальних навичок майбутніх науковців (зафіксовано на відеоконференції 4).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Огляд МТБ Інституту під час акредитаційної експертизи дозволяє зробити висновки, що в закладі наявні достатні умови для реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. Можливість створення специфічних умов вступу на аспірантуру для осіб з особливими потребами закріплено в Р. 4 Правил прийому. Зокрема, завізована можливість проведення вступних випробувань з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи. У разі вступу на ОНП особи з особливими потребами, навчальні заняття можуть проходити у спеціальній аудиторії першого поверху. У Інституті створені достатні умови, але ЕГ констатує, що особи з особливими потребами не можуть пересуватись по будівлі установи самостійно через відсутність ліфту. Водночас, в локальних нормативних актах установи відсутнє формальне регулювання можливостей для реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. Тож, в контексті підкритерію ЕГ радить формалізувати локальним нормативним актом можливість створення

інклюзивного середовища для учасників освітнього процесу за ОНП. Наразі на ОНП особи з обмеженими освітніми потребами не навчаються.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У Інституті наявна чітка політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо). У вільному доступі наявне відповідне Положення про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із корупцією, сексуальними домаганнями, дискримінацією в аспірантурі, на період проведення підсумкових семестрових контролів створюється відповідна комісія з розв'язання можливих конфліктних ситуацій пов'язаних з навчанням (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Згідно вказаного положення (Розділ 4) здобувач, у випадку конфліктної ситуації (у т.ч. пов'язаної з дискримінацією або сексуальними домаганнями) може подати заява/скарга щодо випадку конфлікту у міжособистісних стосунках на ім'я директора Інституту протягом 30 днів з дня виявлення діяння, далі створюється комісія з розгляду звернення, яка приймає рішення щодо заходів з приводу отриманого звернення протягом десяти робочих днів з моменту її отримання, вказане рішення затверджується наказом директора. Під час зустрічі зі здобувачами ОНП наявність конфліктних ситуацій не виявлено. Утім, аспіранти повідомили про інформування щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОНП відповідає вимогам підкритеріїв 1, 2, 3, 4, 6 критерію 7. Вимоги за підкритерієм 5 виконані частково (відсутня формалізація можливостей створення інклюзивного середовища). Позитивною практикою, ЕГ відзначає діяльність Школи молодого вченого, як частини РМВ Інституту, метою якої є організація та проведення безкоштовних заходів, спрямованих на професійний розвиток аспірантів ОНП, формування в них соціальних навичок майбутніх науковців

Недоліки

Публічна інформація про формування фінансових ресурсів Інституту та їх реалізацію на сайті установи є досить обмеженою. У бібліотеки установи відсутній доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS. У локальних нормативних актах установи відсутня формалізація можливостей створення інклюзивного середовища для потенційних вступників на ОНП.

Рекомендації

Наповнити сайт установи актуальною інформацією щодо формування матеріальних ресурсів (до кінця поточного семестру). Вивчити можливість надання безоплатного доступу до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS (до кінця навчального року). Ураховуючи академічну автономію, розглянути можливість проведення із аспірантами регулярних зустрічей (лекції, тренінги тощо) з фахівцями-психологами НАНУ щодо моніторингу їх психологічного та ментального здоров'я. Формалізувати локальним нормативним актом можливість створення інклюзивного середовища для учасників освітнього процесу за ОНП (до початку вступної кампанії 2025).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Враховуючи рекомендації експертів НАЗЯВО під час акредитації 2021 р. в Інституті була прийнята нова редакція «Положення про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти в ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» від 27 січня 2022 р. (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Відповідно до Положення передбачено здійснення моніторингу і періодичного перегляду ОНП за участі здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів. Представлено відповідні протоколи засідань робочої групи стейкхолдерів Інституту від 2 лютого 2022 р., 3 травня 2022 р., 18 травня 2022 р., 11 травня 2023 р., 3 жовтня 2023 р., 16 травня 2024 р., на яких розглядалися різні питання організації освітнього процесу, процедури оновлення ОНП, залучення різних груп стейкхолдерів (роботодавців, випускників, здобувачів) до процесів модернізації ОНП, використання зарубіжного досвіду організації освітнього процесу. Позитивною практикою є залучення здобувачів освіти до роботи в цій групі. Водночас Інститутом не представлено матеріали щодо більш широкого залучення стейкхолдерів до перегляду та модернізації ОНП (обговорень у фокус-групах, анкет опитування тощо). Однак, попри наявне обговорення ОНП протягом 2022-2023 рр. для акредитації представлено варіант ОНП, ухвалений в редакції від 16 грудня 2021 р., що свідчить про відсутність внесення змін, коригування програми протягом 2022-2024 рр. Під час зустрічей ЕГ з гарантом ОНП, авторами Відомостей самооцінювання було зазначено, що в Інституті існує практика, коли у результаті щорічних обговорень ОНП відбувається накопичення матеріалів для внесення змін до ОНП, яке, своєю чергою, відбувається тоді, коли завершується термін дії чинної програми. Проведення систематичного моніторингу змісту ОНП, його обговорення ЕГ розцінено як позитивну практику. Однак рекомендовано щорічне внесення змін в ОНП відповідно до рекомендацій та побажань стейкхолдерів у разі, якщо ці рекомендації будуть визнані слухними.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми. В Положенні про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти в ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>) в п. 3.13 прописано, що «зміст ОНП повинен регулярно оновлюватися із залученням аспірантів». У відомостях СО при описі залучення здобувачів до цього процесу була подана інформація, щодо існуючої практики «опитувань з питань забезпечення якості освіти серед здобувачів освіти під час навчальних занять – семінарів, консультацій». При цьому зазначено про низький рівень бажання аспірантів долучатись до процесу забезпечення якості освіти та наголошено, що «здобувачі беруть активнішу участь в оцінюванні якості викладання окремих дисциплін. Водночас акцентується увага на проведенні опитування аспірантів від 16.05.2024 р. та від 03.10.2024 р. (наданий протокол датований 01.10.2024 р.). У ході опитування було поставлене єдине питання щодо задоволення здобувачами змістом ОНП, на яке було отримано позитивну відповідь. У результаті зроблено висновок про відсутність потреби внесення змін в ОНП. У відомостях СО визнано «потребу проводити додаткові роз'яснення серед здобувачів щодо забезпечення якості вищої освіти». В якості позитивної практики можна відзначити включення окремих здобувачів до робочої групи стейкхолдерів (В. Гаврилов, О. Моціяка, А. Процюк, М. Срібняк). Під час зустрічей ЕГ зі здобувачами останні зазначали, що їм була надана можливість брати участь в обговоренні програми, а їхні пропозиції були враховані (В. Гаврилов) Участь в обговоренні питань, пов'язаних з ОНП бере також Рада молодих вчених (хоча згідно Положення про Раду молодих вчених ІВІ НАНУ (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>) серед її завдань відсутній пункт про участь у розробці та модернізації ОНП). Так на засіданні РМВ 18 листопада 2021 р. розглядалося питання про включення в ОНП навчальної дисципліни «Голокост: Європейський дискурс», 25 травня 2022 р. було підтримане рішення робочої групи стейкхолдерів про включення до робочих програм навчальних дисциплін питань щодо військових злочинів Росії та про необхідність видалення з робочих програм посилань на літературу країни-агресора. 16 листопада 2023 р. на засіданні РМВ розглядалося питання стосовно практичної реалізації міжнародного компоненту ОНП. У відповідь на зауваження ЕГ в 2021 р. здобувачі освіти були включені до складу Ради молодих вчених (Протокол засідання загальних зборів молодих вчених ІВІ від 18.10.2022 р.), що дозволяє стверджувати, що Інститутом були здійснені необхідні кроки щодо залучення здобувачів безпосередньо та через органи самоврядування до процесу періодичного перегляду ОНП та до інших процедур.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У ході створення та модернізації ОНП Інститут співпрацював з потенційними роботодавцями. Згідно Відомостей про СО, Інститутом були отримані відгуки на ОНП від низки ЗВО, зокрема від історичного факультету Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, факультету філософії та суспільствознавства національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова та Історико-філософського факультету Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Реагуючи на рекомендації ЕГ, в Інституті створена постійно діюча робоча група стейкхолдерів ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», до складу якої увійшли керівники Інституту, гарант ОНП, а також представники ЗВО-партнерів: декан історичного факультету КНУ імені Тараса Шевченка, д.і.н, професор І. Патриляк, декан соціоісторичного факультету Університету Григорія Сковороди в Переяславі, д.і.н, професор Б. Дем'яненко, декан історичного факультету УДУ імені М. П. Драгоманова, д.і.н, професор Т. Мелещенко, завідувач відділу Національного музею історії України у Другій світовій війні, к.і.н. В. Третяк, к.політ.н., дипломат І. Черкес-Вишневецька, здобувачі вищої освіти. Протоколи засідань Робочої групи стейкхолдерів засвідчили, що на них ставилися питання щодо удосконалення змісту ОНП. У їх обговоренні активну участь брали, зокрема, роботодавці.

Зокрема, пропозиції роботодавців стосувалися забезпечення ширшого інформування аспірантів щодо програм міжнародного обміну (І. Черкес-Вишневецька), необхідності вдосконалення процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП (І. Патриляк), форм і механізмів залучення роботодавців, випускників і здобувачів третього рівня вищої освіти до процесів модернізації ОНП (Б. Дем'яненко) тощо. Дана інформація була підтверджена і під час зустрічі ЕГ з фокус-групою випускників та роботодавців. Водночас, ЕГ рекомендовано розробити он-лайн анкети (з широким переліком питань), адресовані для всіх груп стейкхолдерів ОНП (здобувачів освіти, випускників, роботодавців). Також є доцільною подальша робота в напрямку розширення кола стейкхолдерів-роботодавців, в якості яких можуть виступати ЗВО-партнери, наукові установи.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

В Інституті є практика відстеження кар'єрного шляху випускників аспірантури. Більшість з них не поривають наукових зв'язків з Інститутом, беруть участь у наукових заходах Інституту. Інформацію про випускників систематизує відділ аспірантури Інституту (див. презентацію до акредитації 2024, слайд 17 - <https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>) . Враховуючи рекомендації ЕГ під час акредитації 2021 р., в Інституті у 2022 р. була створена Рада випускників аспірантури ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Згідно Положення про Раду випускників аспірантури ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>), вона є дорадчо-консультативним органом Інституту та учасником внутрішнього забезпечення якості науково-освітнього процесу.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

За період з 2021 р., коли ЕГ були дані серйозні зауваження саме щодо системи внутрішнього забезпечення якості освіти, Інститутом було здійснено ряд важливих кроків з її налагодження. Зокрема, було затверджено нову редакцію Положення про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти в ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (2022 р.) (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). Нею передбачено здійснення регулярного оновлення змісту ОНП (не рідше, ніж раз на 4 роки (повний цикл навчання в аспірантурі)). Водночас на регулярній основі запроваджено діяльність робочої групи стейкхолдерів Інституту; активізовано участь здобувачів освіти в обговоренні та модернізації ОНП, яка відбувається через регулярні опитування (анонімне електронне опитування аспірантів щодо задоволеності освітнім процесом, анонімне опитування аспірантів «Викладач очима аспірантів», анонімне опитування аспірантів щодо оцінки практики розв'язання конфліктних ситуацій (blob:<https://office.naqa.gov.ua/55396eb9-2e17-4698-a052-b3a58dd5456d>), залучення до обговорення ОНП Ради молодих вчених та Ради випускників аспірантури ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», завданням якої, зокрема, є участь у внутрішньому забезпеченні якості науково-освітнього процесу. Таким чином в Інституті було створено систему, яка забезпечує регулярний моніторинг ОНП із залученням різних категорій стейкхолдерів, а також вчасне реагування на отримані в ході моніторингу пропозиції. Стосовно самого змісту ОНП якихось пропозицій за період 2021 - 2024 рр. не надійшло, що дало підстави для висновку про відсутність потреби внесення змін в ОНП. Водночас, як значиться у ВСО, гарант та керівництво Інституту проводячи щорічний моніторинг ОНП, накопичують інформацію для оновлення програми після завершення її циклу (4 роки). При цьому пропозиції, які стосувалися змін до переліку дисциплін вільного вибору (про включення в ОНП навчальної дисципліни «Голокост: Європейський дискурс»), змісту окремих навчальних дисциплін (про включення до робочих програм навчальних дисциплін питань щодо військових злочинів Росії), були реалізовані. Зокрема, питання щодо військових злочинів Росії були включені до змісту навчальної дисципліни «Пам'ять про війну: ретроспектива і перспектива». Водночас задля подальшого удосконалення системи забезпечення якості освіти в ІВІ НАНУ вважаємо доречним запровадження онлайн-анкетування з широким колом питань та розширенням кола респондентів (здобувачів, роботодавців, випускників).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ЕГ під час роботи з Відомостями самооцінювання, матеріалами, розміщеними на офіційному веб сайті Інституту, наданими документами, а також під час онлайн зустрічей під час програми виїзної експертизи було з'ясовано, що Інститутом за період 2021 – 2024 рр. було максимально враховано й реалізовано рекомендації, надані ЕГ під час первинної акредитації ОНП «Історія» у 2021 р. Зокрема, у відповідь на рекомендації ЕГ в Інституті було затверджено 07.09.2021 р. місію та стратегію ДУ ІВІ НАНУ (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>), розширено коло стейкхолдерів шляхом укладення договорів про співпрацю із ЗВО України. Зміна структури переліку дисциплін вільного вибору та введення до ОНП нових дисциплін дозволила забезпечити їх реальний вільний вибір. У Пояснювальну записку до навчального плану було включено ОК «Викладацька практика». Важливою зміною (відповідно рекомендацій ЕГ) стало збільшення обсягу кредитів, передбачених для викладацької практики, з 1 кредиту до 3. Також було розроблене й затверджене окреме Положення про організацію і проведення

викладацької практики здобувачів вищої освіти ДУ ІВІ НАНУ від 16.12.2021 р. (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). В Інституті уже в період проведення експертизи 2024 р. було прийняте Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (30.10.2024 р.) (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>). З 2021 р. активно розпочала втілюватися програма міжнародної академічної мобільності. Протягом 2021-2024 рр. було внесені необхідні зміни до робочих програм ОК, які внесення до них інформації про розподіл балів, що відводяться на семінари, самостійну роботу та підсумковий контроль, критерії підсумкового контролю. За період з 2021 р., коли ЕГ були дані серйозні зауваження саме щодо системи внутрішнього забезпечення якості освіти, Інститутом було здійснено ряд важливих кроків з її налагодження: затверджено нову редакцію «Положення про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти в ДУ ІВІ НАНУ (2022 р.); на регулярній основі запроваджено діяльність робочої групи стейкхолдерів Інституту (2022 р.); активізовано участь здобувачів освіти в обговоренні та модернізації ОНП, яка відбувається через регулярні опитування, включення аспірантів Інституту до складу робочої групи стейкхолдерів та Ради молодих вчених, на засіданнях яких регулярно відбувається обговорення питань, пов'язаних з ОНП; у 2022 р. також створена Рада випускників аспірантури ДУ ІВІ НАНУ, завданням якої, зокрема, є участь у внутрішньому забезпеченні якості науково-освітнього процесу. Проблема, пов'язана з призначенням гаранта ОНП, яке суперечило чинному Положенню про Гаранта ОНП, була вирішена шляхом прийняття нової редакції вказаного Положення (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В академічній спільноті Інституту, як свідчить затверджена нормативна база, результати інтерв'ю з фокус групами, сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОНП та освітньої діяльності за цією програмою. Учасники академічної спільноти, як викладачі, так і здобувачі освіти, залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП. Питання якості ОНП систематично обговорюються на засіданнях відділів, Вченої ради, Ради молодих вчених, робочої групи стейкхолдерів. Працівники Інституту в повній мірі обізнані з існуючими нормативними актами, які регулюють освітній процес за даною ОНП. Варто відзначити позитивну тенденцію, що керівництво Інституту прагне оперативно реагувати на зауваження і рекомендації як експертів НАЗЯВО, так і стейкхолдерів, в сенсі удосконалення нормативних документів, насамперед стосовно регламенту внутрішнього забезпечення якості ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

За період з 2021 р., коли ЕГ були дані серйозні зауваження саме щодо системи внутрішнього забезпечення якості освіти, Інститутом було здійснено ряд важливих кроків з її налагодження: затверджено нову редакцію Положення про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти в ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (2022 р.); на регулярній основі запроваджено діяльність робочої групи стейкхолдерів Інституту (2022 р.); активізовано участь здобувачів освіти в обговоренні та модернізації ОНП, яка відбувається через регулярні опитування, включення аспірантів Інституту до складу робочої групи стейкхолдерів та Ради молодих вчених, на засіданнях яких регулярно відбувається обговорення питань, пов'язаних з ОНП. у 2022 р. також створена Рада випускників аспірантури ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», завданням якої, зокрема, є участь у внутрішньому забезпеченні якості науково-освітнього процесу. Проблема, пов'язана з призначенням гаранта ОНП, яке суперечило чинному Положенню про Гаранта ОНП, була вирішена шляхом прийняття нової редакції вказаного Положення.

Недоліки

Факт представлення на розгляд ЕГ ОНП в редакції 2021 р., робочих програм, затверджених 2021 р., якихось змін до 2024 р. вказані документи не зазнали. Як значиться у ВСО, гарант та керівництво Інституту проводячи щорічний моніторинг ОНП, накопичують інформацію для оновлення програми після завершення її циклу (4 роки). У ході онлайн опитувань здобувачів освіти в анкеті містилося єдине питання щодо задоволення/незадоволення ними змістом ОНП, що не дало повної інформації стосовно їх оцінки ОНП та пропозицій щодо її вдосконалення.

Рекомендації

Слід запровадити практику щорічної модернізації ОНП, реагуючи на актуальні пропозиції з боку стейкхолдерів. До початку нового семестру розробити онлайн анкети (з широким переліком питань), адресовані для всіх груп стейкхолдерів ОНП (здобувачів освіти, випускників, роботодавців). Також є доцільною подальша робота в напрямку розширення кола стейкхолдерів-роботодавців, в якості яких можуть виступати ЗВО-партнери, наукові установи.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Експертна група встановила, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними, чіткими, зрозумілими та регламентовані. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу на ОНП регулюються законодавством України та внутрішніми (локальними) нормативно-правовими актами, а саме: Статутом Державної установи "Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України" <http://surl.li/qvra1w>; Колективним договором між трудовим колективом та адміністрацією Державної установи "Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України" на 2020-2024 роки <http://surl.li/qvra1w>; Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня в аспірантурі ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Положення про академічну доброчесність наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти третього рівня ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Положенням «Про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із корупцією, сексуальними домаганнями, дискримінацією в аспірантурі ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Положення «Про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних наукових посад та призначення науково-педагогічних працівників (викладачів за ОНП) ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (всі вказані Положення розташовані за адресою: <https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>. Всі нормативні документи знаходяться у відкритому доступі на сайті ДУ "Інститут всесвітньої історії НАНУ" <https://ivinas.gov.ua/> і є доступними для учасників освітнього процесу. Їхній текст знаходиться у вільному доступі, є чітким, доступним, добре структурованим та відповідає законодавству України про вищу освіту. Під час зустрічей з учасниками освітнього процесу, експертна група з'ясувала, що відповідні правила і процедури під час реалізації ОНП дотримуються всіма учасниками освітнього процесу. Скарг під час спілкування з фокус-групами не надходило. Водночас із метою забезпечення чіткого розуміння здобувачами механізмів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, дотримання ними відповідних правил, ЕГ рекомендує проводити заходи, спрямовані на адаптацію аспірантів, які вступили на ОНП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Відповідно до Положення про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти в ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» п.3.15 "Зміст ОНП повинен регулярно, не рідше, ніж раз на 4 роки (повний цикл навчання в аспірантурі) оновлюватися із залученням аспірантів" чергове оновлення планується на 2025 рік. ЕГ з'ясувала, що учасники освітнього процесу поінформовані щодо процедури оприлюднення з метою отримання зауважень та пропозицій. Як позитивний факт, ЕГ засвідчує наявність на сайті установи розділу Проєкти документів <https://ivinas.gov.ua/publikatsiji-1/proekty-dokumentiv.html>, де зберігається інформація про обговорення вже прийнятих документів та представлених на обговорення. В розділі наявна інформація про попереднє обговорення ОНП <https://ivinas.gov.ua/publikatsiji-1/proekty-dokumentiv/osvitnonaukova-prohrama-pidhotovky-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-proekt.html> і в такий спосіб всі зацікавлені особи мають можливість пересвідчитися в наявності оновлення та модернізації ОНП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Під час аналізу матеріалів сайту було встановлено, що інформація про ОНП, що акредитується, розміщена на сторінці Підготовка наукових кадрів <https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html> і знаходиться у відкритому доступі з метою інформування здобувачів ОНП та інших зацікавлених осіб. Освітньо-наукова програма, навчальний і робочі плани, робочі програми дисциплін, матеріали викладацької практики містять достовірну інформацію в обсязі, достатньому для інформування зацікавленої сторони. Також в університеті існує позитивна

практика оперативного оприлюднення інформації через соціальні мережі, що підтвердили здобувачі під час інтерв'ювання.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Відповідність критерію забезпечується існуванням в Інституті в цілому, і на ОНП чітких і зрозумілих правил і процедур щодо врегулювання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу. Інформація на сайті щодо ОНП є достовірною, а її обсяг достатнім для інформування відповідних стейкхолдерів та суспільства. Позитивним, на думку ЕГ, є збереження архіву попередньої редакції ОНП.

Недоліки

Обмежено на сайті представлено навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.

Рекомендації

Посилити інформативність сайту інституту з метою представлення всіх аспектів та напрямів роботи установи.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галуззями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

Освітньо-наукова програма спеціальності 032 Історія та археологія за своїм змістом здатна сформувати у здобувачів вищої освіти спеціально-історичні, загально-методологічні, педагогічно-методичні та комунікаційні компетентності. ЕГ переконала, що наукові інтереси і теми досліджень аспірантів релевантні каталогу вибіркового дисциплін, запропонованих відділами Інституту. Здобувачі освіти під час спілкування з ЕГ підтвердили задоволеність можливістю вибору дисциплін, що необхідні для написання дисертаційного дослідження. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів визначається в їх навчальних планах. ОНП відповідає вимогам постанови КМУ № 261 від 23.03.2016 (зі змінами), аналіз ОНП, навчального плану, робочих програм ОК дає можливість ЕГ стверджувати, що: - підготовка аспірантів до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності за спеціальністю 032 Історія та археологія забезпечується за рахунок таких ОК Актуальні проблеми всесвітньої історії, Актуальні проблеми всесвітньої історії в сучасній історіографії, Методологія сучасної української та світової історичної науки; - підготовка аспірантів до розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності забезпечується за рахунок таких ОК Методика проведення дисертаційного дослідження в історичній науці, Новітні технології проведення історичних досліджень, - оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності забезпечується ОК Філософія науки та культури, Культура мовлення і публічної презентації історичних досліджень, Історіософський дискурс та проектна діяльність і управління проектами, Викладацька практика; - здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською) забезпечується ОК Іноземна мова професійного спрямування.

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

Проаналізувавши відомості СО, а також надані за додатковим запитом «Таблицю відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)» (blob:https://office.naqa.gov.ua/24b3534f-2d53-4e7e-b0d0-84a63050b41e), список опублікованих робіт здобувачів, а також науковий доробок наукових керівників та поспілкувавшись зі здобувачами освіти та викладачами й

науковими керівниками, ЕГ встановила, що наукова діяльність аспірантів відповідає напрямкам досліджень наукових керівників. Дисертаційним дослідженням М. Срібняк на тему: «Репатріація полонених та інтернованих вояків українців з теренів Німеччини та Австро-Угорщини (1918-1920 рр.)» керівництво здійснює фахівець з історії Німеччини й Австрії А. Кудряченко; дослідженням О. Моціяки на тему: «Політика Туреччини щодо країн Балканського регіону (2002 – 2020 рр.)» - В. Швед, фахівець з історії міжнародних відносин на Близькому і Середньому Сході; дослідженням Т. Сергійчука на тему: «Українська політична еміграція в Європі (1921 – 1939 рр.): фінансово-економічні підстави діяльності» - І. Срібняк, фахівець з історії української еміграції; дослідженням А. Процюка на тему: «Німецько-американські культурні зв'язки (друга половина ХХ ст.)» - В. Солошенко, фахівець з історії культурної політики Німеччини; дисертаційним дослідженням В. Масленнікова на тему: «Стосунки України з Росією (2000-2022 р.)» - М. Держалюк, фахівець з історії країн Центрально-Східної Європи; дослідженням Д. Шевчука «Концепція мирного співіснування у зовнішній політиці США (1991-2022 рр.)» керує С. Толстов, фахівець з питань міжнародних відносин і зовнішньої політики, зокрема відносин США з пострадянськими країнами; дослідженням В. Ільницького «Історичні складові та практика досягнення територіальної цілісності республіки Азербайджан (1991 – 2023 рр.)» здійснює керівництво О. Цапко, фахівець з історії сучасних країн середньоазійського регіону. Лише стосовно В. Савельєва (тема дисертаційного дослідження: «Історія розвитку високих технологій в Індії»), керівником якого є к.і.н., доцент В. Солошенко, не вдалося підтвердити відповідність наукових інтересів наукового керівника та теми дослідження здобувача освіти. Однак, під час зустрічі зі здобувачами В. Савельєв вказав на наявність наукового консультанта, окрім наукового керівника - фахівця з історії Індії О. Лукаш (<https://ivinas.gov.ua/pro-institut/viddil-istoriji-krajin-aziji-ta-afriki/lukash-olha-ivanivna-1952-r-n.html>). Водночас В. Солошенко є авторитетним фахівцем з новітньої історії та культурної політики. Вона безперечно може фахово керувати науковим дослідженням аспіранта.

3. Заклад вищої освіти здатний сформувавши разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

Як зазначено у Відомостях СО, Інститут має досвід формування разової спеціалізованої вченої ради, коли 12.06.2023 р. відбувся успішний захист дисертації Іванова Д. І. «Особливості формування зовнішньополітичного курсу британських урядів (1990–2010 рр.)» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 032 – Історія та археологія. На даному етапі питання формування разової спеціалізованої ради актуальне стосовно захисту дисертаційного дослідження аспірантки 4 року навчання О. Моціяки (науковий керівник Швед В.О.). Як свідчить надана Інститутом інформація (дані про наявність потенційної можливості сформувавши разові спецради для здобувачів ОНП 4-го року навчання (blob:<https://office.naq.gov.ua/fb8022ae-5a0b-4c27-b565-003701f1a4da>)), така можливість є р. Планується призначити головою спеціалізованої разової вченої ради в.о. провідного наукового співробітника відділу історії країн Азії та Африки, доктора історичних наук, старшого наукового співробітника Зелінського А.Л. (додається список публікацій, дотичних до теми дисертантки), рецензентом планується провідний науковий співробітник, кандидат філософських наук, Метельова Т.О. (додається список публікацій, дотичних до теми дисертантки). Відтак, ЕГ визначила, що Інститут володіє достатнім кадровим потенціалом для формування разових спеціалізованих вчених рад для захисту дисертацій на ступінь доктора філософії. Водночас під час відкритої зустрічі науковці Інституту звернули увагу на серйозну проблему, яка стосується не лише Інституту всесвітньої історії, а й загалом наукової сфери України. Але саме в сфері дослідження всесвітньої історії вона яскраво викристалізується. Пов'язана з необхідністю залучення до разових спеціалізованих рад фахівців, які займаються саме вузькою проблематикою, за якою відбувається захист дисертації. Це унеможливило дослідження питань, що стосуються важливих (як з погляду історії, так і політики) регіонів, окремих країн. Це призводить до самоусунення України з цих напрямів. Дана проблема потребує додаткового вивчення і формування більш гнучких підходів до процедури захисту дисертацій, визначення відповідності науковців, які спроможні фахово їх оцінити.

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

ЕГ підтверджено факти, наведені у відомостях СО (с.23) та з'ясовано, що в Інституті всесвітньої історії створено належні умови і можливості здобувачам ОНП «Історія» для проведення апробацій результатів їхніх наукових досліджень. В установі, на 2024 рік заплановано проведення 8 всеукраїнських та міжнародних конференцій пов'язаних з актуальними питаннями всесвітньої історії (<https://ivinas.gov.ua/plan-naukovoi-roboty.html>), щорічно проводиться Міжнародна конференція молодих учених «Актуальні проблеми історії, філософії і права у дослідженнях молодих вчених», де аспіранти ОНП можуть безкоштовно апробувати результати своєї наукової діяльності (підтверджено на відеоконференції з). Інститутом видається науковий фахове видання категорії «Б» «Проблеми всесвітньої історії» (<https://journal.ivinas.gov.ua/pwh>), публікація в якому є також безкоштовною.

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації,

концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

Аспіранти ОНП активно залучаються до міжнародної академічної мобільності шляхом участі в наукових заходах та діяльності наукових установ, наприклад, М. Срібняк - запрошений молодший науковий співробітник Інституту наук про людину у Відні, Австрія (програма «Україна в європейському діалозі»); стипендіат Німецького історичного інституту у Варшаві (“Stipendienprogramm des DHI Warschau”); як стипендіат Studium Europu Wschodniej (наукове перебування в Університеті Миколи Коперника в Торуні, Польща); як стипендіат DAAD на місячне архівне дослідження в Німеччині (<https://munkschool.utoronto.ca/person/milana-sribniak>), на час проведення експертизи аспірантка проводила наукове стажування для іноземних аспірантів у Торонтському університеті (Канада) в рамках «Програми Петра Ячика для вивчення України» (відеоконференція 3). А. Процюк у вересні 2023 р. очолював українську делегацію на міжнародній конференції Wikimedia CEE Meeting 2023 у м. Тбілісі (Грузія). Здобувачі ОНП також активно беруть участь в міжнародних конференціях, апробовують свої дослідження в іноземних виданнях (детальна інформація розміщена на сайті в рубриці «Здобутки наших аспірантів» <https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>, зустріч 1). Інформування здобувачі щодо можливостей залучення до міжнародної академічної спільноти здійснюється шляхом повідомлень через електронні пошти (відеоконференція 3).

6. Найважливіша практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

ЕГ встановила, що на ОНП існує систематична практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються. Наукові керівники аспірантів активно долучаються до участі у різноманітних дослідницьких проєктах, мають актуальні публікації, основні положення та висновки яких використовуються у викладацькій діяльності. Загальні показники такої діяльності представлені в презентації на відеоконференції 1 з керівником та менеджментом: 20 дослідницьких тем, 220 найменувань аналітичних записок, 143 листи-інформації щодо впровадження результатів досліджень в практику. Наукові керівники регулярно публікуються у фахових виданнях України та за кордоном. Їхні публікації вносяться до електронного депозитарію. Туди ж вносяться і публікації здобувачів, оскільки їхні дисертаційні дослідження провадяться у рамках НДР Інституту та його відділів. Наукові керівники беруть участь у різноманітних науково-дослідних проєктах, друкуються в колективних (А.Г. Бульвінський, В.В. Солошенко, Т.О. Метельова, А.М. Цапко, В.О. Швед та ін.) та одноосібних (А.І. Кудряченко, О.В. Зернецька, В.В. Ткаченко, Л.Д. Чекаленко та ін.) монографіях. Усі друківані праці перебувають у вільному доступі на сайті Інституту. Серед найважливіших здобутків Інституту 5-ти томна Енциклопедія “Країни світу і Україна”, науковий щорічник “Україна дипломатична”, щоквартальний науковий журнал “Проблеми всесвітньої історії”. Узагальнена інформація з цього питання міститься у виданні “П'ятирічний звіт про діяльність Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України» (2019-2023 рр.) / Заг. ред. д.і.н., проф., членкор. НАН України Кудряченка А.І., Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2023. <https://ivinas.gov.ua/publikatsiji/novi-vydannia-instytutu/piatyrichnyi-zvit-pro-dialnist-derzhavnoi-ustanovy-instytut-vsesvitnoi-istorii-nan-ukrainy-20192023-rr-zah-red-din-prof-chlenkor-nan-ukrainy-kudriachenka-ai-kyiv-derzhavna-ustanova-instytut-vsesvitnoi-istorii-nan-ukrainy-2023.html>

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Відповідно до Положення про академічну доброчесність наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти третього рівня (<https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html>) в Інституті існують наступні заходи відповідальності за порушення академічної доброчесності серед наукових співробітників: попередження; відмова в присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади; позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами/наукове консультування докторантів; позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії. Також передбачені санкції за порушення академічної доброчесності і серед здобувачів: попередження; повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного ОК; відмова у призначенні академічної стипендії; відрядження з аспірантури; відмова у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації; зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Інституту незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Про дієвість вказаних процедур свідчить випадок притягнення до академічної відповідальності співробітника Інституту Черногора Я., з яким було припинено трудові відносини після розгляду справи спеціально створеною комісією (наказ про створення комісії оприлюднений на сайті в рубриці «Підготовка наукових кадрів» <https://ivinas.gov.ua/pidgotovka-naukovikh-kadriv.html> та підтверджено на відеоконференції 6). На наявність текстових запозичень також перевіряються і наукові апробації аспірантів перед схваленням до друку в журналі «Проблеми всесвітньої історії», а також дисертаційні роботи. Випадків порушення норм академічної доброчесності серед аспірантів ОНП не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Відповідність вимогам даного критерію забезпечується наявністю: ґрунтовних академічних традицій розвитку історичної науки в Інституті, що, зокрема надає можливість отримати додатково консультанта з дисертаційної проблематики; активною публікаційною діяльністю наукових і науково-педагогічних працівників, зокрема й щодо створення узагальнюючих, фундаментальних праць; виданням на базі Інституту фахового наукового видання категорії Б “Проблеми всесвітньої історії” ; активних та цілеспрямованих міжнародних зв’язків; щорічне проведення міжнародних та всеукраїнських наукових заходів (конференцій, семінарів, “круглих столів”; залучення аспірантів до підготовки аналітичних записок та інших матеріалів. Позитивною практикою є практичне реагування на порушення академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу.

Недоліки

Відсутність на сайті установи актуальної інформації про можливості академічної мобільності та наукових апробацій за кордоном.

Рекомендації

Ураховуючи автономію закладу та можливі ресурси, наповнити офіційний веб-ресурс актуальною інформацією про можливості академічної мобільності та наукових апробацій за кордоном. Здійснити заходи щодо посилення грантової діяльності серед здобувачів ОНП.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов’язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Керівництво ДУ "Інститут всесвітньої історії НАН України", науково-педагогічні працівники, здобувачі освіти виявили готовність працювати задля вдосконалення якості освіти, враховувати пропозиції різних груп стейкхолдерів, рекомендації експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, тенденції в розвитку галузі.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов’язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В

Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Навчальний план на 2023-2024.pdf</i>	TKDybi9LS4fY2VomPrwVh83/PnoYHdl8wipImFvsx50=
Додаток	<i>Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків (1).pdf</i>	VRUfphHzECaqPxpXjHQxAFzCi2v+xVqDTmnMht//T8U=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Докашенко Галина Петрівна

Члени експертної групи

Газін Володимир Володимирович

Хоменко Денис Володимирович